

Lokaal Scenario Atelier:
Deelregio Kop van Noord-Holland
Schagen

Datum: 3 februari 2020

Locatie: Clusius College in Schagen

Inleiding:

Dit is het verslag van de bijeenkomst van de gemeente Schagen, 3 februari 2020. In deze bijeenkomst hebben inwoners verkend wat de mogelijke zoekgebieden zijn voor de opwek van grootschalige zonen windenergie in Schagen als onderdeel van de deelregio Kop van Noord-Holland. Dit is gedaan met behulp van scenario's en bouwstenen. De scenario's geven inzicht in de mogelijke keuzes en de effecten daarvan. De scenario's die zijn gebruikt, zijn: (1) Landschap is leidend, (2) Kop vooruit en verbonden, (3) Lokale kracht.

De scenario's zijn gemaakt door de gemeente, samen met onder meer de provincie, waterschappen, natuur- en milieuorganisaties, energiecoöperaties, bedrijfsleven en de netbeheerder. Ze zijn een middel om met elkaar het gesprek aan te gaan.

Een bouwsteen bestaat uit een bepaalde techniek van energieopwekking (bijv. windmolens), op een plek (bijv. agrarische grond), onder een bepaalde conditie (bijv. langs de snelweg). De bouwsteen heet dan "windmolen op agrarische grond langs de snelweg".

De deelnemers hebben gepraat over de scenario's en welke bouwstenen hun voorkeur hebben. Per scenario hebben ze op de kaart van de gemeente aangegeven waar de bouwstenen kunnen komen en waar zeker niet.

In totaal hebben 90 mensen deelgenomen aan de bijeenkomst. De groep bestond uit bewoners (inclusief actiegroepen), raadsleden, ondernemers, belangenverenigingen. Ongeveer een derde van de aanwezigen was ook bij de eerdere avond op 20 januari en had nu nieuwe deelnemers meegenomen.

Vervolg

De opbrengsten van de lokale bijeenkomsten van de 18 gemeenten in de energieregio Noord-Holland Noord worden verwerkt op een kaart. Hierop wordt aangegeven wat de mogelijke zoekgebieden zijn voor duurzame energieopwekking. Deze kaart vormt de basis van de concept-RES. De concept-RES wordt voor vaststelling aangeboden aan het College van Burgemeester en Wethouders. Na vrijgave door het College worden raadsleden gevraagd naar hun wensen en bedenkingen bij de concept-RES. Ook de deelnemers aan de regionale en lokale bijeenkomsten krijgen de concept-RES toegestuurd en daarmee de mogelijkheid om hun mening te geven.

De concept-RES wordt besproken in regionale en lokale raadsbijeenkomsten, Statenbijeenkomsten en overleggen van de Algemeen Besturen van de waterschappen. Daarnaast zal in mei '20 een regiobreed Noord-Hollandoeverleg worden georganiseerd waarin alle raadsleden, collegeleden, bestuurders, Statenleden, leden van de dagelijks en algemeen besturen van de waterschappen binnen de regio met elkaar in gesprek kunnen gaan.

De concept-RES wordt met alle wensen, bedenkingen en meningen van deelnemers voor doorrekening aangeboden aan het Nationaal Programma RES en het Planbureau voor de Leefomgeving. Als de energieregio groen licht heeft gekregen, wordt per zoekgebied onderzocht wat een concrete plek voor zonneweides en/of windmolens zou kunnen zijn. Hierbij worden inwoners en andere belanghebbenden nadrukkelijk betrokken.

Inhoud

Beschrijving van de scenario's:	3
1. Bevindingen groep 1	4
1.1 Kansen, aandacht-en discussiepunten.....	4
1.2 Gesprek over de scenario's en bouwstenen:.....	5
1.3 Scenario banner:	6
2. Bevindingen groep 2:	8
2.1 Kansen, aandacht- en discussiepunten:.....	8
2.2 Gesprek over de scenario's en bouwstenen:.....	8
2.3 Scenario banner:	10

Foto 1: Deelnemers plakken stickers op de banner

Beschrijving van de scenario's:

Specifiek voor de deelregio Kop van Noord-Holland zijn drie scenario's opgesteld, namelijk: (1) *Landschap is leidend*, (2) *Kop vooruit en verbonden* en (3) *Lokale kracht*.

Het scenario **Landschap is leidend** richt zich op de inpassing van zonnepanelen en windturbines binnen het huidige landschapsbeleid. De belangrijkste uitgangspunten:

- Het landschap is leidend bij de inpassing van de energietransitie.
- Windturbines volgen de historische lijnen in het landschap en er wordt gezocht naar locaties voor zonneparken in gebieden waar verzilting speelt i.c.m. natuurontwikkeling.
- Er is gezocht naar meervoudig ruimtegebruik. Zo hebben parkeerplaatsen een zonnedak, en liggen op dijken zonnepanelen.

Het scenario **Kop vooruit en verbonden** richt zich op het vaststellen van de regio als een van de voorlopers op het gebied van duurzame energie. De belangrijkste uitgangspunten:

- Den Helder wordt een energie-draaischijf waar elektriciteit afkomstig van de windparken in de Noordzee aan land komt. Dit vraagt om investeringen in het elektriciteitsnetwerk in de regio.
- Grote clusters van zonnepanelen en windturbines worden aangesloten op dit elektriciteitsnetwerk. Deze clusters liggen in de nabijheid van infrastructuur.
- De inkomsten van deze energieopwekking wordt ingezet voor de verbetering van de ontsluiting van de Kop.

Het scenario **Lokale kracht** richt zich op de participatie van lokale stakeholders in de energietransitie. In dit scenario is de transitie voelbaar en zichtbaar in de directe leefomgeving. De belangrijkste uitgangspunten:

- Dorpen hebben een eigen windturbine en/ of zonnepark.
- Energiecoöperaties hebben een belangrijke rol en inwoners en lokale bedrijven bundelen de krachten om samen lokaal elektriciteit op te wekken.
- De opbrengsten vloeien terug naar de lokale gemeenschap en worden bijvoorbeeld gebruikt voor het ontwikkelen van natuurgebieden en het versterken van recreatiefuncties.

1. Bevindingen groep 1

1.1 Kansen, aandacht-en discussiepunten

Eén of meerdere deelnemers hebben het volgende gedeeld:

Kansrijke locaties en combinaties:

- Zon en wind op de Afsluitdijk en de Amsteldijk.
- Zonnepanelen onder windturbines tussen Burgervlotbrug en Sint Maartensvlotbrug.
- Een tweede parallelle afsluitdijk met daartussen duurzame opwekking. Dit kan als energie-eiland fungeren. Dit idee is ontwikkeld door Wubbo Ockels. Ook is het mogelijk hierin de combinatie te maken met waterkracht.
- Zon op waterberging.
- Zon op kunstwerken (dijken, wegen etc.).

Regelgeving en beleid:

- Behoud de afstand van windmolens tot woningen op 600 meter, zoals met de provincie is afgesproken.
- Netbeheerder moet (sneller) projecten aansluiten.
- Zekerheid voor ondernemers realiseren m.b.t. vergunningen, subsidie en zekerheid van aansluiting op elektriciteitsnetwerk.

Techniek en innovatie:

- Plaats stille(re) windturbines.
- Kernenergie als alternatief.

Ruimtelijke principes:

- Zonnevelden plaatsen op onrendabele grond.
- Geen zoekgebieden in vogel foerageergebieden.
- Het groen/het landschap moet op de eerste plaats komen (voor de energietransitie).

Divers:

- We hoeven niet het beste jongetje van de klas te zijn.
- We moeten de samenwerking opzoeken met de Provincie Friesland.
- Vrouwen en jeugd zijn niet veel aanwezig op het atelier, dus hun inzicht mist.

1.2 Gesprek over de scenario's en bouwstenen:

Gesprek over de scenario's:

Deelnemers uitten een grote voorkeur voor de gedachte achter het scenario *'Landschap is leidend'*. Voornamelijk omdat inwoners betrokken moeten worden bij de grote landelijke opgave. Het kwalitatieve moet worden versterkt.

Niet alle bouwstenen van het scenario *'Lokale kracht'* spreken aan, want men wil best coöperatief ontwikkelen, maar niet dichtbij woonkernen. Verder merkt men op dat de gedachte achter *'lokale kracht'* (samenwerking en participatie) ook kan toegepast worden in de realisatie van de andere scenario's/type bouwstenen.

Gesprek over de bouwstenen:

Algemeen

Over het algemeen is veel weerstand tegen windturbines, maar er zijn ook voorwaarden waarbij men toch akkoord zou kunnen gaan met de plaatsing van additionele turbines:

- Grotere turbines; want die maken minder geluid dan de kleinere turbines.
- Houd rekening met slagschaduw.
- Niet in de buurt van woningen.
- Liever één lijnopstelling of clusters dan enkele turbines.
- Participatie heeft wel de voorkeur, maar de (voor)investering is een zorg.

Over bouwstenen met overwegend groene stickers:

- **Zon op grote daken** – dit moet als uitgangspunt worden genomen. Verder dient volgens sommigen gestreefd te worden naar een benuttingspercentage van meer dan 30%; percentages tot 50% worden genoemd. *“Dan moet er maar flink geïnvesteerd worden in het verbeteren van dakconstructies”*. Nieuwe daken dienen voor 100% vol gelegd te worden. Hierin wordt wel de zorg geuit van overbelasting van het netwerk.
- **Zon op parkeerplaatsen** – deze bouwsteen vooral realiseren langs de kust of binnen bestaand bebouwd gebied ook i.v.m. de toename van de behoefte om elektrische auto's op te laden.
- Er is een relatief grote voorkeur uitgesproken **voor zon en wind in clusters nabij infrastructuur**. Want wat gemakkelijk te realiseren is als eerste oppakken. Er is weinig weerstand tegen het **repoweren van windturbines en zon/wind nabij infrastructuur**. *“De impact op het landschap is anders groot, maar langs snelwegen is niet zo erg”*.

Over gemixte bouwstenen:

- **Wind in IJsselmeer en Amstelmeer** wordt als positieve optie gezien (beter dan bij woningen), maar de combinatie met **zon ziet men niet als positief**. De perceptie heerst dat zon op water slecht is voor het leven in het water.
- **Zon op agrarische grond** wordt niet als positief ervaren, mits het onrendabele grond betreft.
- **Zon en wind land/op dijken** is niet wenselijk. Met de opmerking dat dit langs/op de Afsluitdijk wel positief wordt ontvangen door de aanwezigen.

Over bouwstenen met overwegend oranje stickers:

- **Wind in bos en rond stads- en dorpskernen** wordt massaal oranje gestickerd. “Windturbines en wonen gaat niet samen”.
- **Zon op agrarische grond rondom woonkernen i.c.m. recreatie** wordt ook niet positief ontvangen.

1.3 Scenario banner:

SCENARIO 1: Landschap is leidend					
Bouwsteen		# Groene Stickers	# Oranje Stickers	Niet Geplakt	
Zon					
Zon op grote daken		6	0		
Zon op agrarische gronden:	Op verzilte gronden i.c.m. natuurontwikkeling	1	3		
Zon op dijken		0	2		
Zon op vuilstort		3	0		
Zon op parkeerplaatsen		6	0		
Wind					
Wind langs waterwegen		3	1		
Wind langs dijken		0	2		
Wind in bos		0	6		

SCENARIO 2: Kop vooruit en verbonden					
Bouwsteen		# Groene Stickers	# Oranje Stickers	Niet Geplakt	
Zon					
Op gronden:	Langs N-wegen in cluster			X	
	Langs A-wegen in cluster			X	
	Langs spoorwegen	1	0		
	Op ECN Campus			X	
Op grote daken		3	0		
Op water:	IJsselmeer			X	
	Amstelmeer	0	2		
Op parkeerplaatsen		1	0		
Op glastuinbouw		1	0		

Op gevels	1	0	
Op fietspaden	1	0	
Wind			
IJsselmeer en Amstelmeer	5	1	
Langs N-wegen	2	0	
Langs snelwegen	3	0	
Op bedrijventerreinen			X
Langs spoorwegen	2	0	
Bij stads en dorpsrand			X
Repoweren bestaande turbines	1	0	

SCENARIO 3: Lokale kracht				
Bouwsteen		# Groene Stickers	# Oranje Stickers	Niet Geplakt
Zon				
Op grote daken		2	0	
Op agrarische grond:	Rondom woonkernen i.c.m. recreatie	0	5	
	Rondom bedrijventerreinen	1	0	
Op parkeerplaatsen		1	0	
Op glastuinbouw		2	0	
Op gevels				X
Op geluidschermen		1	0	
Wind				
Bij stads- en dorpsrand		0	16	
Rondom bedrijventerrein		1	0	

2. Bevindingen groep 2:

2.1 Kansen, aandacht- en discussiepunten:

Eén of meerdere deelnemers hebben het volgende gedeeld:

Lokale kansen:

- Wind langs de Afsluitdijk.
- Wind langs dijk Enkhuizen – Lelystad.
- Wind langs Amstelmeer/ Waddenzee en N99.

(NB: meningen over wind langs dijken zijn verdeeld, zie verder)

Locaties die niet kansrijk zijn:

- Niet in de polders bij Sint Maartensbrug en Burgervlotbrug
- Cultuurhistorisch landschap respecteren, zoals Westfriese Zeedijk: geen zon of wind

Regelgeving en beleid:

- Behoud de afstand van windmolens tot woningen op 600 meter, zoals met de provincie is afgesproken. Of liever nog naar 1.000 meter, zoals in Duitsland. Vogeltrekroutes respecteren: daar mag geen wind komen.
- Weidevogelgebieden ten aller tijde respecteren.
- Financiële participatie voor omwonenden.

Techniek en innovatie:

- Kleine turbines, die iets hoger dan daken zijn, bijvoorbeeld op erven en bij bedrijventerreinen.
- Windenergie en zonnepanelen op land is een oude techniek, we moeten rekening houden met innovaties zoals waterstof en opslag *(NB: dit zijn geen alternatieven voor zon en wind, maar inderdaad noodzakelijk in een duurzaam energiesysteem)*.
- Kernenergie: in deze regio staat immers al de kernreactor van Petten

Zorgen:

- Een deelnemer uit een zorg: liever geen windmolens want daardoor daalt de waarde van woningen of worden ze onverkoopbaar. Wie betaalt dit? Een andere deelnemer uit ook een zorg voor windturbines: i.v.m. behoud van het landschap geen windturbines plaatsen in de gehele regio.

2.2 Gesprek over de scenario's en bouwstenen:

Gesprek over de scenario's:

Een groep heeft de blauwe sticker in drieën gescheurd en verdeeld over alle scenario's. De uitgangspunten van het scenario "Landschap is leidend" hebben sterk de voorkeur ten opzichte van die van het scenario "Kop vooruit en verbonden" en "Lokale kracht". Een kanttekening hierbij is dat sommige definities van bouwstenen vooral bij "Landschap is leidend" een toelichting nodig hebben. Als voorbeeld wordt de betekenis/ nuance van een waterweg genoemd. Zon en wind langs een waterweg hangt af van locatie, omvang, breedte en lengte.

Een deelnemer merkt op dat het belangrijkste kenmerk bij “Lokale kracht” solidariteit is, en dat dit in ieder scenario terug zou moeten komen.

Voorgesteld wordt om uit ieder scenario de beste bouwstenen uit te werken. Ook wordt gesteld dat de natuur leidend zou moeten zijn. Er zijn vogelweidegebieden aangewezen, maar daar zijn ook zoekgebieden voor wind en zon. Dat is niet wenselijk.

Gesprek over de bouwstenen:

Over bouwstenen met overwegend groene stickers:

- **Zon op grote daken** (“daar is niemand tegen”) en **zon op parkeerplaatsen** worden positief beoordeeld. Voor de parkeerplaatsen wordt ook het stedelijk gebied genoemd, bijvoorbeeld bij winkelcentrum Makado in Schagen.
- **Wind en zon langs snelwegen** – omdat niemand er last van heeft.
- **Wind rondom bedrijventerreinen** – omdat bedrijven zelf veel behoefte hebben aan stroom, er geen mensen wonen en zodat woonkernen kunnen worden ontzien. Ook vindt men deze gebieden toch al lelijk. Hierbij wordt ook het idee geopperd om kleinere windmolens te plaatsen, die iets hoger zijn dan de daken.

Over gemixte bouwstenen:

- **Wind langs dijken.** Hier is veel verdeeldheid over.
 - Niet: Sommigen zeggen geen enkele dijk, dus ook niet de grotere dijken.
 - Wel: geen beschermde dijk, zoals de Westfriesedijk, maar dat het op de IJsselmeerdijk of Afsluitdijk prima zou kunnen
- **Wind in bos**
 - Niet: i.v.m. recreatie en natuur.
 - Wel: boven de bomen zie je het niet en heb je er geen last van. En dan hoeft het niet in bewoond gebied.
- **Wind langs N-wegen-** in combinatie met zon
 - Niet: omdat de bermen heel belangrijk zijn voor insecten etc.
 - Niet: omdat hier veel huizen staan (600 meter zone).
 - Wel: op plekken zonder bebouwing.
- **Wind langs spoorwegen.**
 - Wel: omdat er geen huizen staan en er stroom nodig is.
 - Niet: omdat langs het spoor veel insecten etc. leven en deze gebieden zo met elkaar verbonden zijn.
- **Wind langs water**
 - Wel: het Noordhollands Kanaal is hiervoor een goed gebied.
 - Niet: watergebieden zijn meestal recreatiegebieden.
 - Niet: niet doen langs smallere waterwegen.

Over bouwstenen met overwegend oranje stickers:

- **Wind bij stads- en dorpsrand vanaf 1.000 inwoners + Wind bij stads- en dorpsrand bij Den Helder** – unaniem wordt gezegd: niet doen. Men wil geen grote windmolens langs stad en dorp. De discussie gaat ook over de toevoeging ‘1.000 inwoners’: waarom niet 500-600 inwoners? Of beter nog: helemaal niet doen bij woningen. Het uitgangspunt zou moeten blijven dat de afstand geldt van minimaal 600 meter vanaf woningen. Kleine molens mogen dicht bij woningen staan.

Notitie: de bouwsteen zon langs dijken wordt niet begrepen: op de kaart staat deze bouwsteen ingetekend langs het strand en langs de N9. Dat zijn geen dijken. Ook wordt een opmerking gemaakt over het huidige weidevogelleefgebied: dit staat niet goed weergegeven op de kaarten.

2.3 Scenario banner:

SCENARIO 1: Landschap is leidend				
Bouwsteen		# Groene Stickers	# Oranje Stickers	Niet Geplakt
Zon				
Zon op grote daken		5	0	
Zon op agrarische gronden:	Op verzilte gronden i.c.m. natuurontwikkeling	1	1	
Zon op dijken		0	2	
Zon op vuilstort				X
Zon op parkeerplaatsen				X
Wind				
Wind langs waterwegen		4	1	
Wind langs dijken		2	6	
Wind in bos		1	4	

SCENARIO 2: Kop vooruit en verbonden				
Bouwsteen		# Groene Stickers	# Oranje Stickers	Niet Geplakt
Zon				
Op gronden:	Langs N-wegen in cluster	0	1	
	Langs A-wegen in cluster			X
	Langs spoorwegen	1	0	
	Op ECN Campus			
Op grote daken		2	0	
Op water:	IJsselmeer			X
	Amstelmeer			X
Op parkeerplaatsen		1	0	
Op glastuinbouw				X
Op gevels		0	2	
Op fietspaden		1	0	
Wind				
IJsselmeer en Amstelmeer		2	0	
Langs N-wegen		1	4	
Langs snelwegen		5	0	
Op bedrijventerreinen				X
Langs spoorwegen		2	1	
Bij stads en dorpsrand		0	3	
Repoweren bestaande turbines		2	0	

SCENARIO 3: Lokale kracht				
Bouwsteen		# Groene Stickers	# Oranje Stickers	Niet Geplakt
Zon				
Op grote daken		4	0	
Op agrarische grond:	Rondom woonkernen i.c.m. recreatie	0	3	
	Rondom bedrijventerreinen			X
Op parkeerplaatsen		6	0	
Op glastuinbouw		2	0	
Op gevels		1	0	
Op geluidschermen		1	0	
Wind				
Bij stads- en dorpsrand		0	10	
Rondom bedrijventerrein		3 <i>(+1 voor kleine windturbines op bedrijventerreinen)</i>	0	